

WOJEWODA MAZOWIECKI

Warszawa, 04 lutego 2026 r.

WP-R.4131.5.2026

Rada Miejska w Gielniowie

Rozstrzygnięcie nadzorcze

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 dalej: *u.s.g.*)

stwierdzam nieważność:

§ 4 Załącznika do uchwały Rady Miejskiej w Gielniowie z dnia 29 grudnia 2025 r. Nr XXV.135.2025 w sprawie zmiany nazwy Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej w Gielniowie oraz zmiany jej statutu.

Uzasadnienie

Uchwałą nr XXV.135.2025 Rada Miejska w Gielniowie uchwaliła zmianę nazwy Miejsko - Gminnej Biblioteki Publicznej w Gielniowie oraz zmianę jej statutu. Uchwała wpłynęła do organu nadzoru w dniu 8 stycznia 2025 r.

W § 4 Załącznika do uchwały, stanowiącego Statut Biblioteki Publicznej i Centrum Kultury w Gielniowie wskazano:

„§ 4. 1. Nadzór merytoryczny nad działalnością Biblioteki i Centrum Kultury sprawuje Burmistrz Miasta i Gminy Gielniów.

2. W zakresie działalności bibliotecznej nadzór merytoryczny sprawuje Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Warszawie oraz Powiatowa Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna w Przysusze”.

Podjmując powyższą uchwałę, Rada Miejska w Gielniowie jako podstawę swojego działania wskazała m.in. art. 11 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. *o bibliotekach* (t.j Dz. U. z 2022 r. poz. 2393) i art. 2 w związku z 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 października 1991 r. *o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* (t.j Dz. U. z 2024 r. poz.87).

W ocenie organu nadzoru zapis § 4 ust. 1 Załącznika do Uchwały Rady Gminy w Gielniowie, stwierdzający, że nadzór nad działalnością Biblioteki należy do Burmistrza, został przyjęty bez podstawy prawnej. Zgodnie bowiem z art. 14 ustawy *o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej* instytucja kultury, jaką jest biblioteka, podlega wpisaniu do właściwego rejestru i w chwili dokonania wpisu uzyskuje osobowość prawną.

Jak stwierdził Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 5 grudnia 2001 r. „Instytucja kultury jako osoba prawna jest odrębnym w stosunku do gminy podmiotem prawa, z własnym majątkiem, środkami trwałymi, przychodami oraz kosztami, samodzielnie gospodarującą w ramach posiadanych środków” (sygn. akt SA/Sz 733/01).

Natomiast w wyroku z dnia 15 września 2020 r., Wojewódzki Sąd Administracyjny w Rzeszowie, wskazał w stosunku do instytucji kultury: „Żaden przepis ustawy z 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej nie daje podstaw do sprawowania nadzoru przez organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego nad teatrem, który jest samorządową osobą prawną. Takich podstaw próżno szukać także w u.s.g. Brak jest takich podstaw w jakichkolwiek innych ustawach. Ewentualna kontrola (lecz nie nadzór) może być sprawowana w formie przewidzianej u.s.g., tj. przez radę gminy za pośrednictwem komisji rewizyjnej. Podstaw do sprawowania nadzoru przez prezydenta miasta w jakichkolwiek innych aspektach próżno szukać w przepisach prawa powszechnie obowiązującego (...) Ustanowienie w statucie dodatkowej kompetencji dla organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego, której nie przewidują przepisy ustawy ustrojowej lub innej, jest istotnym naruszeniem prawa. Takich uprawnień nie przewiduje także ustawa o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej. Zgodnie z art. 14 ust. 1 ustawy instytucje kultury, po dokonaniu ich wpisu do rejestru prowadzonego przez organizatora są odrębnymi od jednostki samorządu terytorialnego osobami prawnymi, co przesądza, że przy braku podstaw ustawowych przewidujących takie kompetencje dla organów innej osoby prawnej, ustanowienie ich w drodze aktu prawa miejscowego należy uznać za istotne naruszenie prawa” (sygn. akt II SA/Rz 41/20).

Jak wskazano, żaden z zapisów ustawy nie przyznaje organowi wykonawczemu Gminy kompetencji do nadzorowania działań dyrektora biblioteki, która jest instytucją kultury. Tak więc uchwała Rady Miejskiej w Gielniowie w tym zakresie została podjęta bez podstawy prawnej.

Za naruszający prawo w stopniu istotnym należy uznać także zapis § 4 ust. 2 Załącznika do Uchwały stanowiący: „W zakresie działalności bibliotecznej nadzór merytoryczny sprawuje

Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Warszawie oraz Powiatowa Miejsko- Gminna Biblioteka Publiczna w Przysusze”.

Nie stwierdzono bowiem, aby istniał podmiot pod nazwą Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Warszawie, więc nie jest jasne, jaki podmiot miałby sprawować merytoryczny nadzór nad Biblioteką Publiczną w Gielniowie.

Z powyższych względów rozstrzygnięcie nadzorcze jest konieczne i uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze Gminie przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie w terminie 30 dni od dnia doręczenia, którą należy wnieść za pośrednictwem Wojewody Mazowieckiego.

Informuję, że rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały w części wskazanej w jego sentencji, z mocy prawa, z dniem jego doręczenia.

WOJEWODA MAZOWIECKI

Mariusz Frankowski

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/